УДК 621.391.7

Ю.Є.Яремчук,
кандидат технічних наук, доцент

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ПРОЦЕСОРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ШИФРУВАННЯ З ВІДКРИТИМ КЛЮЧЕМ НА ОСНОВІ РЕКУРЕНТНИХ ПОСЛІДОВНОСТЕЙ

У роботі представлено принципи побудови спеціалізованих процесорів для шифрування з відкритим ключем на основі V_k^+ – рекурентних послідовностей. Порівняно з відомими аналогами, розроблені процесори хоча й є менш швидкими, але забезпечують вищий рівень криптографічної стійкості під час шифрування.

***Ключові слова**: спеціалізовані процесори, захист інформації, криптографія, шифрування з відкритим ключем, рекурентні послідовності.*

В работе представлены принципы построения специализированных процессоров для шифрования с открытым ключом на основе V_k^+ – рекуррентных последовательностей. По сравнению с известными аналогами, разработанные процессоры хоть и являются менее быстрыми, но обеспечивают больший уровень криптографической стойкости во время шифрования.

***Ключевые слова**: специализированные процессоры, защита информации, криптография, шифрование с открытым ключом, рекуррентные последовательности.*

Paper presents principles of specialized processors for encryption with the public key based on the V_k^+ recurrent sequences. Compared with the known analogues the developed processors although are less speed, but provide a higher level of cryptographic reliability during encryption.

***Keywords:** specialized processors, information security, cryptography, encryption with the public key, recurrent sequences.*

Задача забезпечення конфіденційності інформація є історично першою й залишається на сьогодні однією з ключових задач криптографії. Вирішення цієї задачі здійснюється методами шифрування [1–3], серед яких найбільшого поширення отримали методи шифрування з відкритим ключем [3], оскільки в них виключається необхідність фізичного розподілу ключів секретним каналом або наявності третьої сторони для реалізації цього.

Найбільш відомими методами шифрування з відкритим ключем є метод, що реалізує відомий стандарт RSA [4], а також метод Ель-Гамаля [5]. В роботі [6] представлено метод шифрування з відкритим ключем на основі рекурентних V_k^+ та U_k -послідовностей, який, порівняно з відомими аналогами, забезпечує за певних умов меншу складність обчислень, має простішу процедуру завдання параметрів і дозволяє встановлювати необхідний рівень криптографічної стійкості залежно від порядку послідовності k.

Оскільки в криптографічних методах, що використовують технологію відкритого ключа, виконуються досить складні обчислення над числами великої розрядності (1024–4096 двійкових розрядів), це потребує багато часу і тому програмна реалізація не завжди є прийнятною. Підвищення швидкості криптографічних перетворень може бути досягнуто за рахунок апаратної реалізації методів. Тому в роботі [7] розглянуто можливість побудови спеціалізованих процесорів шифрування з відкритим ключем на основі рекурентних V_k^+ та U_k-послідовностей.

В роботі [8] запропоновано метод шифрування з відкритим ключем на основі математичного апарату тільки рекурентних V_k^+-послідовностей, який, порівняно з методом, представленим у роботі [6], забезпечив підвищення стійкості шифрування за рахунок того, що під час шифрування відкрите повідомлення поєднується з елементом рекурентної послідовності, обчисленим за мультиплікативним, а не адитивним способом зміни індексу.

При цьому актуальною залишається розробка спеціалізованих процесорів реалізації запропонованого в роботі [8] методу шифрування з відкритим ключем з метою підвищення швидкості виконання шифрування/дешифрування.

Розробка принципів побудови спеціалізованих процесорів для шифрування з відкритим ключем

Для реалізації представленого в [8] методу шифрування з відкритим ключем перш за все необхідно реалізувати обчислення за модулем p елементів $v_{n+i,k}$, $i = \overline{-(k-1), k-2}$, а також елементу $v_{m \cdot n,k}$. Ці обчислення пропонується здійснювати на одному пристрої обчислення елементів V_k^+ – послідовності. Одним з варіантів реалізації такого пристрою може бути пристрій, представлений в роботі [9].

Для реалізації шифрування (дешифрування) з відкритим ключем передавачем (приймачем) за представленим у [8] методом пропонується схема процесору, що наведена на рис. 1.

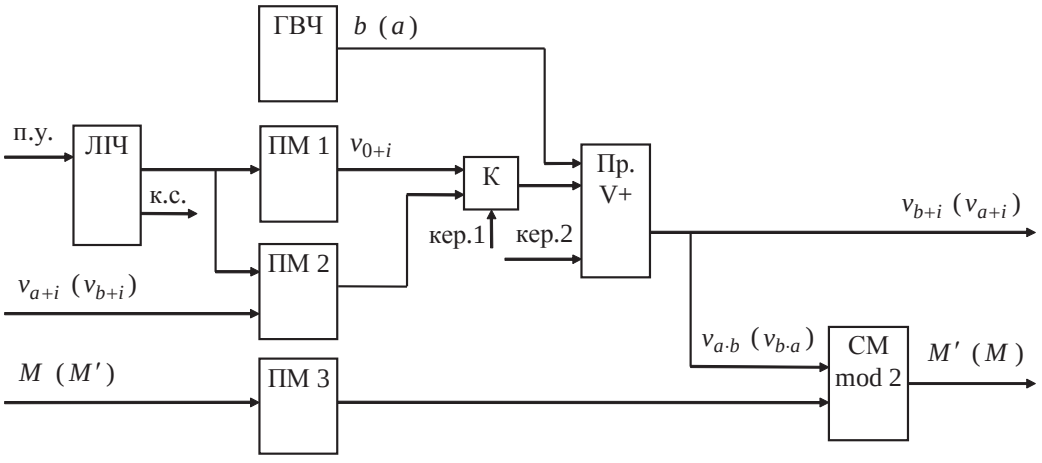

Рис. 1. Структурна схема процесора шифрування (дешифрування) з відкритим ключем на основі V_k^+-послідовностей

Процесор містить генератор випадкових чисел ГВЧ; пристрій обчислення елементів V_k^+ – послідовностей Пр. V+; суматор за модулем 2 СМ mod 2; блок пам'яті ПМ 1, призначений для зберігання елементів $v_{0+i,k}$, $i=\overline{-(k-1),0}$; блок пам'яті ПМ 2, призначений для зберігання при шифруванні передавачем елементів відкритого ключа $v_{a+i,k}$, $i=\overline{-(k-1),0}$, та елементів $v_{b+i,k}$, $i=\overline{-(k-1),0}$, при дешифруванні приймачем; блок пам'яті ПМ 3, призначений для зберігання блоку відкритого повідомлення M або зашифрованого повідомлення M', відповідно, при його шифруванні або дешифруванні; комутатор К; лічильник ЛІЧ.

Робота процесора як із боку передавача, так і з боку приймача буде аналогічною. Розглянемо роботу процесора з боку передавача, яка буде відбуватись таким чином.

Генератор ГВЧ генерує випадкове число b, яке разом з даними, що знаходяться в блоці пам'яті ПМ 1, подається на відповідні входи пристрою Пр. V+.

Далі на вхід пристрою Пр.V+ подаються дані з блоку пам'яті ПМ 2, після чого цей пристрій обчислює за модулем p елементи $v_{b+i,k}$, $i=\overline{-(k-1),0}$, які передаються приймачу.

Потім з блоку пам'яті ПМ 2 на вхід пристрою Пр. V+ подаються елементи $v_{a+i,k}$, $i=\overline{-(k-1),0}$, прийняті від приймача, після чого пристрій Пр. V+ здійснює обчислення за модулем p елемента $v_{a\cdot b,k}$, який разом із блоком відкритого повідомлення M надходить на вхід суматора за модулем 2 СМ mod 2, після чого він обчислює результат роботи всього процесора шифрування – зашифроване повідомлення M', що передається приймачу.

Проведемо тепер дослідження часу роботи розробленого процесору та порівняємо його з часом роботи процесора, що реалізує відомий аналог.

У [7] встановлено, що час обчислення за модулем елементів V_k^+-послідовності дорівнює:

$$T_{V+} = Hq\cdot\left(k^2+k\right)\cdot T_{мн.Монт.},$$

де H – кількість машинних одиниць інформації для зберігання великого числа,

q – кількість розрядів машинної одиниці інформації,

$T_{мн.Монт.}$ – час множення за модулем за методом Монтгомері.

Враховуючи це, а також те, що відкритий ключ $v_{a+i,k}$, $i=\overline{-(k-1),0}$, приймач або центр довіри обчислює на попередньому етапі шифрування лише один раз, так само й обчислення передавачем елементів $v_{b+i,k}$, $i=\overline{-(k-1),0}$, на основі сеансового ключа b здійснюється фактично один раз перед початком сеансу шифрування всього повідомлення M, то час обчислень передавачем або приймачем на процесорі, що представлений на рис. 1, буде головним чином дорівнювати часу обчислення елементу $v_{m\cdot n,k}$, тобто

$$T = Hq\cdot\left(k^2+k\right)\cdot T_{мн.Монт}.$$

Проведемо тепер порівняння розроблених процесорів реалізації шифрування з відкритим ключем з відповідними спеціалізованими процесорами, що реалізують відомі методи.

За основу порівняння візьмемо аналог – відомий метод Ель-Гамаля. Основною операцією, що виконується в методі Ель-Гамаля, є піднесення до ступеня за модулем. В [7] показано, що час виконання піднесення до ступеня за модулем відповідним пристроєм буде дорівнювати:

$$T_{ПДС\bmod} = 2(Hq+1)\cdot T_{мн.Монт.}$$

Використовуючи пристрій піднесення до ступеня за модулем для побудови спеціалізованого процесора шифрування (дешифрування) з відкритим ключем за відомим методом Ель-Гамаля, отримаємо час виконання операцій на цьому процесорі:

$$T_{ЕГ} = 2(Hq+1)\cdot T_{мн.Монт.}\cdot$$

Аналіз отриманих оцінок показує, що час шифрування на процесорах, що реалізують відомий метод Ель-Гамаля, є меншим, ніж на процесорах, що реалізують представлений метод на основі рекурентних V_k^+ – послідовностей, причому навіть для $k=2$ майже у 2 рази. Однак, по-перше, розроблені процесори реалізують метод, який є більш криптографічно стійким, ніж відомий метод. По-друге, розробка представленого процесора обумовлена необхідністю використання в криптографічних системах разом з іншими спеціалізованими процесорами, які вирішують різні криптографічні задачі на єдиному математичному апараті рекурентних V_k^+ – послідовностей, що дає додаткові переваги методу під час практичної реалізації.

Якщо порівнювати час роботи розроблених процесорів шифрування з відкритим ключем за методом на основі V_k^+ – послідовностей з відповідними спеціалізованими процесорами, що реалізують метод на основі рекурентних V_k^+ та U_k – послідовностей [7], то розроблені процесори мають також меншу, майже у два рази, швидкість роботи, однак при цьому вони реалізують шифрування інформації на значно вищому рівні криптографічної стійкості.

Висновки

Таким чином, розроблено спеціалізовані процесори, що реалізують метод шифрування інформації з відкритим ключем на основі математичного апарату рекурентних V_k^+ послідовностей.

Аналіз часу роботи розроблених процесорів показав, що час шифрування інформації на процесорах, що реалізують відомий метод Ель-Гамаля, є меншим, ніж на розроблених процесорах, однак розроблені процесори забезпечують вищий рівень криптографічної стійкості шифрування, а також надають більші можливості щодо їх застосування в криптографічних системах, які використовують математичний апарат рекурентних послідовностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Menezes A.J., van Oorschot P.C., Vanstone S.A.* Handbook of Applied Cryptography. – CRC Press, 2001. – 816 p.

2. *Шнайер Б.* Прикладная криптография. Протоколы, алгоритмы, исходные тексты на языке Си / Б. Шнайер. – М. : Триумф, 2002. – 816 с.

3. *Молдовян Н.А.* Введение в криптосистемы с открытым ключом / Н.А. Молдовян., А.А. Молдовян. – Спб. : БХВ-Петербург, 2005. – 288 с.

4. *Rivest R.L., Shamir A., and Adleman L.M.* A method for obtaining digital signatures and public-key cryptosystems // Communications of the ACM. – 1978. – Volume 21, Issue 2. – P. 120–126.

5. *ElGamal T.* A public key cryptosystem and a signature scheme based on discrete logarithms // IEEE Intern. Symp. Informat. Theory. – 1985. – V.IT–31 № 4. – P. 469–472.

6. *Яремчук Ю.Є.* Метод асиметричного шифрування інформації на основі рекурентних послідовностей / Ю.Є. Яремчук // Сучасна спеціальна техніка. –2012. – № 4/ – С. 79–87.

7. *Яремчук Ю.Є.* Спеціалізовані процесори асиметричного шифрування інформації на основі рекурентних послідовностей / Ю.Є. Яремчук // Правове, нормативне та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні. – Вип. 2(24), 2012. – С. 53–58.

8. *Яремчук Ю.Є.* Метод шифрування інформації з відкритим ключем на основі рекурентних послідовностей / Ю.Є. Яремчук // Інформаційна безпека. –2013. – № 3. – С. 41–46.

9. *Яремчук Ю.Є.* Пристрій обчислення елементів рекурентних послідовностей / Ю.Є. Яремчук // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2012. – № 3(174), частина 2, – С. 212–218.

Отримано 2.10.2013.